

Ursula von der Leyen második beszéde az Európai Unió állapotáról

Dr. Navracsics Tibor

A 2019. december elsején megalakult Európai Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen tegnap tartotta meg az Európai Unió állapotáról szóló második beszédét. Bár most is sok vihar tépázza az Unió hajójának vitorláját, kétségtelen, hogy a tavalyinál kedvezőbb körülmények között vázolhatta fel az elnökasszony vízióját az európai integráció előtt álló feladatokról.

A felfokozott politikai hangulat a szimbólumok felsorakoztatásában is megmutatkozott az ülésteremben: míg von der Leyen már-már semleges, európai uniós egyenmaszkban érkezett a terembe, Frans Timmermans szívárványosban társult hozzá, mintegy politikai üzenetet is küldve az európai parlamenti képviselők és a tagállamok képviselői irányába.

Ahogy az várható is volt a beszéd első témájaként von der Leyen a koronavírus-járvány elleni eddigi sikeres küzdelemről beszélt. Valóban ez a tényező az, ami a legfontosabb különbséget jelenti az Európai Unió tavalyi és mostani helyzete között. Míg a tavalyi beszéd idején egy, a közvetlen válságkezelésben kudarcot vallott, a koronavírus-járvány okozta gazdasági válság által megtört tagállamokat támogató európai intézményrendszerrel tudott csak beszélni a Bizottság elnöke, addig a tegnapi beszédben már - ha óvatosan is - győzelmet hirdethetett. Ha még nem is a járvány feletti győzelmet, de az európai szolidaritás győzelmét, aminek következtében a kezdeti nehézségek leküzdése után ma már az Európai Unió lakosságának hetven százaléka be van oltva a betegség ellen.

A Bizottság elnöke szerint további okot szolgáltat az optimizmusra az, hogy az európai gazdaságok a vártnál is gyorsabb ütemben térnek magukhoz a világgjárvány okozta gazdasági válságból, így jó eséllyel gyorsan maguk mögött tudhatják - legalább materiális értelemben - Európa társadalmi hanyatlás és depresszió éveit. Ugyancsak fontos tényező, hogy a válságkezelés nem térítette el az Európai Uniót stratégiai céljai megvalósításától, és a gazdasági újjáépítési csomag prioritásai összhangban vannak a von der Leyen által vezetett Bizottság hivatalba lépésekor meghatározott célokkal.

Ahogy az várható volt, az Európai Unió állapotáról szóló beszédben jelentős részt foglalt el a stratégiai autonómiáról szóló elképzelések ismertetése. A fogalom szűkebb értelmében vett probléma felvetése az afganisztáni kivonulás kapcsán került ismét reflektorfénybe. Az Európai Unió váratlanul szembesült tehetetlenségével és az Egyesült Államoknak való alárendeltségével az augusztusi amerikai kivonulás során. A következtetések levonása után most von der Leyen a NATO-val való szorosabb együttműködésre, az Európai Védelmi Unió létrehozásának felgyorsítására, és az Európai Unión belüli hírszerzési együttműködés erősítésére tett javaslatot. Bejelentette,

hogy 2022 első felében, a francia elnökség alatt Európai Védelmi Csúcstalálkozót szerveznek, ahol a védelmi politikai együttműködés szorosabbá tételének alapkérdéseit vitathatják meg.

A tágabb értelemben vett stratégiai autonómia magában foglalja az Európai Unió ipari-gazdasági kapacitásainak erősítését is. Ebben az értelmezésben említette von der Leyen Európa Ázsiának való kiszolgáltatottságát a mikrochipek gyártása terén. Ennek megszüntetésére az Európai Bizottság egy európai chip törvényt fog az Európai Parlament és a Tanács elé tární elfogadásra, amely azokat az intézkedéseket tartalmazza, amelyek lehetővé teszik az európai gyártási kapacitás megerősítését. Ugyancsak a stratégiai autonómia részeként beszélt az európai migrációs politika megújításáról. Céljai szerint a közös migrációs politikát kialakító platform előkészítő munkálatai felgyorsulnak, és Európa úrrá tud lenni eddigi benualtságán ebben a kérdésben.

A beszéd harmadik és egyben záró blokkja az európai demokrácia kérdéseivel foglalkozott. Javasolta, hogy 2022 az európai ifjúság éve legyen, és ennek keretében egy új szakmai mobilitási programot hirdetett meg ALMA néven. A jogállamiság problémáinak említése során megjegyezte, hogy az Európai Bizottság ugyan a párbeszéd híve, azonban ennek a párbeszédnek nem szabad öncélúnak lennie, hanem el kell vezetnie egy megoldáshoz. Ez nem mindig valósult meg mostanában - utalt a lengyel kormánnyal folytatott vitájára. Hasonló problémaként jelenítette meg a beszédben a korrupció jelenségét és az ellene folytatandó harcot, valamint a nők és a média szabadságát fenyegető veszélyeket. A két utóbbi témában európai jogszabályalkotási folyamatot kezdeményez, amely a nők elleni erőszak elleni küzdelemnek, illetve a média szabadságát biztosító megoldásoknak adna európai szintű jogszabályi keretet.

A tavalyinál lényegesen több önbizalmat sugárzó, optimistább és határozottabb hangvételű beszéd egy az eddigieknél sokkal szorosabb együttműködést megvalósító Európai Uniót vízionál. A most meghirdetett elképzelések közül számos már most is vélhetően komoly vitát gerjeszt majd a tagállamok között, illetve egyes tagállamok és az Európai Bizottság közötti kapcsolatban. Ambícióból mindenesetre - láthattuk - nincsen hiány. Kérdés, mennyi ereje lesz a Bizottság elnökének tettekké változtatni szónoki fogásait.

2021.09.16.

